

Statnett SF
Att: firmapost@statnett.no

Høring (20-3) om oppdaterte retningslinjer for utøvelsen av systemansvaret – Norsk Hydros merknader

Det vises til Statnetts publisering 1. desember 2020 av forslag til endring av retningslinjer for utøvelse av systemansvaret i det norske kraftsystemet. Frist for kommentarer er satt til 1. mars 2021. Norsk Hydro (Hydro) oversender med dette sine merknader til nevnte høringsforslag.

Hydro har betydelig kraftproduksjon og industrivirksomhet i det norske kraftsystemet, og har av den grunn synspunkter på hvordan systemansvaret i det norske kraftsystemet bør utøves.

Ad forslag til retningslinjer for systemansvarsforskriften § 14

NVF 2021 (Nasjonal veileder for funksjonskrav i kraftsystemet):

I NVF del III kapittel 10.6 stilles krav til transformatorer for tilknytning av forbruksanlegg. Det henvises bl.a. til del II kapittel 5.3 i samme dokumentet som inkluderer detaljerte krav til transformatorer for nettanlegg. Hydro har fem store smelteverk i Norge, da på Karmøy, Husnes, Høyanger, Årdal og Sunndal, samt et mindre metallraffineri på Vigeland. I Hydros nevnte anlegg må det skilles mellom likerettertransformatorer og mer ordinære krafttransformatorer og interne fordelingstransformatorer. Likerettertransformatorer innehar spesielle design tilpasset de spesifikke industrielle formål. Likerettertransformatorer forsynes typisk fra 132 kV eller 22 kV samleskinner. Hydro tar til etterretning kravene Statnett ønsker å stille til nye krafttransformatorer i forbruksanlegg, som da vil bidra til å ivareta de ønskede forhold i tilknytningsspunktet. Hydro mener imidlertid at ikke alle kravene er egnet for nevnte likerettertransformatorer, da spesielt krav til funksjonalitet for tilknytning av jordslutningsspole. Hydro ber om at Statnett presiserer i NVF 2021 at kravene til transformatorer i forbruksanlegg ikke gjelder for spesialtransformatorer, herunder likerettertransformatorer, evt. at flere krav gis anledning til å behovsprøve, men uansett slik at krav til funksjonalitet for tilknytning av jordslutningsspole til likerettertransformatorer fjernes.

I NVF del IV kapittel 12.7.9 stilles krav til generatortransformatorer. Det henvises bl.a. til del II kapittel 5.3 i samme dokumentet som inkluderer detaljerte krav til transformatorer for nettanlegg. Hydro har eierskap til kraftproduksjon i Norge med kraftstasjoner i Røldal-Suldal, Sogn og Telemark, samt i Agder. Hydro vil peke spesielt på at ikke alle krav til transformatorer er like egnet for generatortransformatorer, da spesielt krav til funksjonalitet for tilknytning av jordslutningsspole. Hydro ber om at Statnett presiserer i NVF 2021 at kravene til generatortransformatorer kan behovsprøves, samt at krav til funksjonalitet for tilknytning av jordslutningsspole fjernes. Generatortransformatorer er normalt frakoblet når de enkelte generatorene (aggregatene) ikke er i drift.

I NVF del II kapittel 5.3.1 stilles det krav om at det skal etableres effektbryter på alle viklingssider som er i bruk med spenningsnivå ≥ 33 kV. Hydro tolker kravet dithen at det ikke er et (direkte) krav til avstand mellom effektbryter og transformator så lenge tilfredsstillende beskyttelse av transformator oppnås. Dette innebærer at transformator og effektbryter kan være plassert i to ulike stasjoner (lokasjoner), som er tilfellet for en del anlegg i dag. Vi ber systemansvarlig bekrefte dette under oppsummering av høringsuttalelsene.

Ad forslag til retningslinjer for systemansvarsforskriften § 17

Systemansvarlig skriver i sine retningslinjer med hensyn til systemansvarsforskriften § 17 femte ledd at behovseier vil få «*eventuell påminnelse en viss tid før planlagt utkobling*». Hydro mener slik påminnelse er viktig, men at det samtidig også er viktig at samme type påminnelse sendes de som er ansvarlig for produksjonstilpasning.

Systemansvarlig skriver i sine retningslinjer med hensyn til systemansvarsforskriften § 17 sjette ledd at «*Ettersom (...) flytting av vedtatt produksjonstilpasning som ikke medfører vanntap (...) ikke kan dokumenteres som kostnader for enkeltkonesjonærer vil dette ikke inngå i kostnader som skal dekkes av den som initierer omprioriteringen.*» Hydro deler ikke systemansvarlig sin oppfatning om at endret verdi av kraftproduksjon ved endret tidspunkt for produksjon ikke kan dokumenteres. Slike kostnader bør tas med i de vurderinger som gjøres i forbindelse med eventuell flytting av planlagt driftsstans. Etter Hydros syn vil man på et gitt tidspunkt for flytting av en driftsstans, kunne fastslå med stor grad av sikkerhet hvorvidt dette vil ha en negativ effekt for den aktør som utsettes for produksjonstilpasning grunnet samme driftsstans. Dette er spesielt viktig å ta hensyn til ved vurdering av omprioritering versus andre tiltak. Selv om man ved forholdsvis stor grad av sikkerhet i de fleste tilfeller, kan fastslå de fremtidige kraftpriser, er det ikke alltid gitt at prognoser slår til fullstendig. For å skape forutsigbarhet og avgrense risiko for den som initierer en omprioritering av en driftsstans, kan en mulighet være at den økonomiske byrden fastsettes til den reelle endringen, men likevel maksimalt tatt hensyn til den prognosen som angis av den aktuelle produsenten på tidspunktet for beslutning om omprioritering.

Det er viktig at systemansvarlig etterstreber god kommunikasjon med berørte konsesjonærer i forbindelse med planlegging av utfordrende driftsstanser, og gjennom dette finner den beste perioden for produsentene slik at deres tap og den samfunnsøkonomiske konsekvensen av utkoblingen blir minimal, og at dette forsøkes ivaretatt også ved eventuell flytting av driftsstanser. I dette mener Hydro det er viktig at man også tar hensyn til de endrede økonomiske forholdene for aktører som er omfattet av vedtak om produksjonstilpasning grunnet samme driftsstans. Det bør ikke være likegyldig for den som initierer en omprioritering, hvilke kostnader en slik omprioritering faktisk påfører andre konsesjonærer. Det er en viktig intensjon med bestemmelsen om omprioritering, at den som initierer en slik omprioritering, har et riktig økonomisk incentiv til å fatte en, for samfunnet, optimal beslutning hvorvidt omprioriteringen bør gjennomføres.

Med hilsen
for Hydro Energi AS

Stein Øvstebø
Leder Kraftsystemer, Nett og Konesjoner